

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

7. kolovoza 2018.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Autorsko pravo i srodna prava – Direktiva 2001/29/EZ – Informacijsko društvo – Usklađivanje određenih aspekata autorskog i srodnih prava – Članak 3. stavak 1. – Priopćavanje javnosti – Pojam – Stavljanje na internetsku stranicu, bez odobrenja nositelja autorskog prava, fotografije koja je prethodno objavljena, bez ograničenja i uz njegovo odobrenje, na drugoj internetskoj stranici – Nova javnost”

U predmetu C-161/17,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud, Njemačka), odlukom od 23. veljače 2017., koju je Sud zaprimio 31. ožujka 2017., u postupku

Land Nordrhein-Westfalen

protiv

Dirka Renckhoffa,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: M. Ilesić (izvjestitelj), predsjednik vijeća, A. Rosas, C. Toader, A. Prechal i E. Jarašiūnas, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajnik: R. Šereš, administratorica,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Land Nordrhein-Westfalen, M. Rümenapp, P. Rädler i S. Mennemeyer, *Rechtsanwälte*,
- za D. Renckhoffa, S. Rengshausen i M. Koch, *Rechtsanwälte*,
- za francusku vladu, D. Colas i D. Segoin, u svojstvu agenata,
- za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju F. De Luce, *avvocato dello Stato*,
- za Europsku komisiju, J. Samnadda i T. Scharf, u svojstvu agenata,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 7. veljače 2018.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 25. travnja 2018.,

* Jezik postupka: njemački

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL 2001., L 167, str. 10.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Landa Nordrhein-Westfalen (savezna zemlja Sjeverna Rajna-Vestfalija) i Dirka Renckhoffa, fotografa, u pogledu činjenice da se učenica jedne škole na području spomenute savezne zemlje bez odobrenja koristila fotografijom koju je izradio D. Renckhoff i koja je bez ograničenja dostupna na jednoj internetskoj stranici kako bi ilustrirala školski rad koji je ta škola objavila na drugoj internetskoj stranici.

Pravni okvir

- 3 Uvodne izjave 3., 4., 9., 10., 23. i 31. Direktive 2001/29 propisuju:

„(3) Predloženo usklađivanje pomoći će u provedbi četiriju sloboda unutarnjeg tržišta i povezano je s poštovanjem temeljnih načela prava, a osobito vlasništva, uključujući intelektualno vlasništvo i slobodu izražavanja i javni interes.

(4) Usklađeni pravni okvir autorskog prava i srodnih prava će, kroz povećanu pravnu sigurnost i omogućujući stupanj zaštite intelektualnog vlasništva, potaknuti znatno ulaganje u stvaralaštvo i inovativnost, uključujući mrežnu infrastrukturu, i usporedno dovesti do rasta i povećane konkurentnosti europske industrije, i u sadržaju i u području informacijske tehnologije i još općenitije u cijelom nizu industrijskih i kulturnih sektora. Time će se zajamčiti zapošljavanje i potaknuti stvaranje novih radnih mjesta.

[...]

(9) Svako usklađivanje autorskog prava i srodnih prava mora se temeljiti na visokoj razini zaštite, budući da su takva prava ključna za intelektualno stvaralaštvo. Njihova zaštita pomaže u održavanju i razvoju kreativnosti u interesu autora, umjetnika izvođača, producenata, potrošača, kulture, industrije i javnosti u cjelini. Intelektualno vlasništvo je stoga priznato kao sastavni dio vlasništva.

(10) Ako autori ili umjetnici izvođači namjeravaju nastaviti svoj kreativan i umjetnički rad, moraju dobiti odgovarajuću naknadu za korištenje svojega djela, kao što to moraju dobiti i producenti kako bi bili u mogućnosti financirati to djelo. Ulaganje potrebno za proizvodnju proizvoda kao što su fonogrami, filmovi ili multimedijalni proizvodi, i usluga kao što su usluge „na zahtjev“, značajno je. Odgovarajuća pravna zaštita prava intelektualnog vlasništva nužna je za jamčenje postojanja takve naknade i pruža mogućnost zadovoljavajućeg povrata tog ulaganja.

[...]

(23) Ovom direktivom trebalo bi se dodatno uskladiti pravo autora na priopćavanje javnosti. To bi se pravo trebalo tumačiti u širem smislu tako kao da ono obuhvaća svako priopćavanje javnosti koja nije prisutna na mjestu na kojem se priopćavanje obavlja. To pravo trebalo bi obuhvaćati svaki takav prijenos ili reemitiranje djela za javnost putem žice ili bežičnim putem, uključujući radiodifuzijsko emitiranje. To pravo ne bi trebalo obuhvaćati nikakve druge radnje.

[...]

(31) Pravedna ravnoteža prava i interesa između različitih kategorija nositelja prava, kao i između različitih kategorija nositelja prava i korisnika predmeta zaštite mora biti osigurana. [...]"

4 Članak 3. Direktive 2001/29, naslovljen „Pravo priopćavanja autorskog djela javnosti i pravo stavljanja drugih predmeta zaštite na raspolaganje javnosti”, propisuje u stavcima 1. i 3.:

„1. Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za svako priopćavanje njihovih djela javnosti, žicom ili bežičnim putem, uključujući stavljanje njihovih djela na raspolaganje javnosti tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.

[...]

3. Prava iz stavaka 1. i 2. ne iscrpljuju se bilo kojom radnjom priopćavanja javnosti ili stavljanja na raspolaganje javnosti određenom ovim člankom.”

5 Članak 5. Direktive 2001/29, naslovljen „Iznimke i ograničenja”, određuje u stavku 3. točki (a):

„Države članice mogu predvidjeti iznimke ili ograničenja prava navedenih u člancima 2. i 3. u sljedećim slučajevima:

(a) korištenje isključivo namijenjeno davanju primjera u nastavi ili znanstvenom istraživanju, ako je naveden izvor, uključujući i ime autora, osim u slučajevima kada je to nemoguće, a u opsegu potrebnom za korištenje u nekomercijalne svrhe;

[...]”

Glavni postupak i prethodna pitanja

6 D. Renckhoff, podnositelj žalbe u postupku pred Landgerichtom Hamburg (Zamalski sud u Hamburgu, Njemačka) po struci je fotograf. Stadt Waltrop (Grad Waltrop, Njemačka), koji je u prvostupanjskom postupku bio tuženik, a sada više nije stranka u glavnom postupku, odgovoran je za Gesamtschule de Waltrop (ustanova za srednješkolsko obrazovanje u Waltropu; u daljnjem tekstu: škola). Savezna zemlja Sjeverna Rajna-Vestfalija, također tuženik u prvostupanjskom postupku, nadležna je za nadzor škole i poslodavac je njezinim nastavnicima.

7 Od 25. ožujka 2009. na internetskoj stranici škole moguće je pristupiti radu jedne učenice s jezične radionice u organizaciji škole, koji je sadržavao, primjera radi, fotografiju D. Renckhoffa (u daljnjem tekstu: fotografija) koju je učenica preuzela s internetske stranice posvećene putovanjima (u daljnjem tekstu: internetska stranica o putovanjima), na kojoj se ona nalazila bez ograničenja u pogledu preuzimanja. Na dnu fotografije učenica je navela spomenutu stranicu.

8 D. Renckhoff ističe da je dao odobrenje za korištenje samo upraviteljima internetske stranice o putovanjima i tvrdi da mu je stavljanjem fotografije na internetsku stranicu škole povrijeđeno autorsko pravo. Od nadležnog prvostupanjskog suda zatražio je da saveznoj zemlji Sjevernoj Rajni-Vestfaliji, pod prijetnjom novčane kazne, zabrani da umnožava odnosno dopušta umnožavanje fotografije i/ili da je stavlja na raspolaganje javnosti odnosno omogućava njezino stavljanje na raspolaganje i da, podredno, zabrani da učenici umnožavaju fotografiju radi njezina stavljanja na internet. Također je zatražio da spomenuta savezna zemlja plati iznos od 400 eura na ime naknade štete.

- 9 Tužba je djelomično prihvaćena, a saveznoj zemlji naloženo da ukloni fotografiju s internetske stranice škole i plati iznos od 300 eura, uvećan za kamate.
- 10 Obje stranke žalile su se na tu presudu Oberlandesgerichtu Hamburg (Visoki zemaljski sud u Hamburgu, Njemačka), koji je zaključio, među ostalim, da je fotografija zaštićena autorskim pravom i da se njezinim stavljanjem na internetsku stranicu škole povređuju prava na umnožavanje i na stavljanje na raspolaganje javnosti, kojih je D. Renckhoff nositelj. Taj je sud ocijenio nerelevantnom činjenicu da je prije počinjenja nezakonitih radnji fotografija već bila dostupna javnosti bez ograničenja na internetu s obzirom na to da je njezino kopiranje na poslužitelj i stavljanje na raspolaganje javnosti na internetskoj stranici škole dovelo do „odvajanja” od prvotne objave na internetskoj stranici o putovanjima.
- 11 Odlučujući u revizijskom postupku, sud koji je uputio zahtjev smatra da njegov ishod ovisi o tumačenju članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29. Konkretno, on dvoji o tome je li ispunjen uvjet utvrđen u sudskoj praksi prema kojem se priopćavanje javnosti mora učiniti u odnosu na „novu” javnost.
- 12 U tim je okolnostima Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud, Njemačka) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Predstavlja li objava djela, koje je uz odobrenje nositelja autorskog prava na nekoj drugoj internetskoj stranici slobodno dostupno svim korisnicima interneta, na vlastitoj javno dostupnoj internetskoj stranici stavljanje na raspolaganje javnosti u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29/EZ ako se djelo najprije kopira na poslužitelj, a potom s njega prenese na vlastitu internetsku stranicu?”

O prethodnom pitanju

- 13 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li pojam „priopćavanje javnosti” u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 tumačiti na način da obuhvaća stavljanje na internetsku stranicu fotografije koja je prethodno objavljena – bez ograničenja i uz odobrenje nositelja autorskog prava – na drugoj internetskoj stranici.
- 14 Ponajprije valja podsjetiti da je fotografiju moguće zaštititi autorskim pravom pod uvjetom – što u svakom pojedinačnom slučaju treba ispitati nacionalni sud – da je riječ o intelektualnoj tvorevini autora koja odražava njegovu osobnost i koja se očituje u njegovu slobodnom i kreativnom donošenju odluka prilikom stvaranja fotografije (vidjeti u tom smislu presudu od 1. prosinca 2011., Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, t. 94.).
- 15 Što se tiče pitanja je li riječ o „priopćavanju javnosti” u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 kada se na internetsku stranicu stavlja fotografija koja je prethodno bila objavljena bez ograničenja i uz odobrenje nositelja autorskog prava na drugoj internetskoj stranici, treba podsjetiti da ta odredba predviđa da države članice dodjeljuju autorima isključivo pravo da dopuste ili zabrane priopćavanje svojih djela javnosti.
- 16 Iz toga proizlazi da se svako korištenje treće osobe djelom bez takve prethodne suglasnosti mora smatrati povredom autorskih prava na tom djelu, ne dirajući time u iznimke i ograničenja koji su iscrpno navedeni u članku 5. Direktive 2001/29 (presuda od 16. studenoga 2016., Soulier i Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, t. 34. i navedena sudska praksa).
- 17 Budući da člankom 3. stavkom 1. Direktive 2001/29 nije definiran pojam „priopćavanje javnosti”, smisao i doseg toga pojma valja odrediti s obzirom na ciljeve koji se žele ostvariti tom direktivom i s obzirom na kontekst kojeg je dio odredba koja se tumači (presuda od 14. lipnja 2017., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, t. 21. kao i navedena sudska praksa).

- 18 U tom pogledu valja podsjetiti da iz uvodnih izjava 4., 9. i 10. Direktive 2001/29 proizlazi da je njezin glavni cilj uspostava višeg stupnja zaštite autorâ tako što se omogućava da dobiju odgovarajuću naknadu za korištenje svojeg djela, osobito prigodom priopćavanja javnosti. Iz toga slijedi da pojam „priopćavanje javnosti” treba tumačiti u širem smislu, kao što je to, uostalom, izričito navedeno u uvodnoj izjavi 23. te direktive (presuda od 14. lipnja 2017., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, t. 22. i navedena sudska praksa).
- 19 Kao što je to Sud ocijenio u više navrata, iz članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 proizlazi da pojam „priopćavanje javnosti” ujedinjuje dva kumulativna elementa, točnije „radnju priopćavanja” nekog djela i priopćavanje tog djela određenoj „javnosti” (presude od 16. ožujka 2017., AKM, C-138/16, EU:C:2017:218, t. 22. i od 14. lipnja 2017., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, t. 24. i navedena sudska praksa).
- 20 Što se tiče prvog spomenutog elementa, to jest postojanja „radnje priopćavanja”, iz članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 proizlazi da je dovoljno, ponajprije, to da se djelo stavi na raspolaganje određenoj javnosti na način da mu osobe od kojih se ona sastoji mogu pristupiti a da pri tome ne mora biti odlučujuće jesu li se one tom mogućnošću koristile ili ne (presude od 13. veljače 2014., Svensson i dr., C-466/12, EU:C:2014:76, t. 19. i od 14. lipnja 2017., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, t. 31. i navedena sudska praksa).
- 21 U predmetnom slučaju, stavljanje na internetsku stranicu fotografije koja je prethodno objavljena na drugoj internetskoj stranici nakon njezina kopiranja na privatni poslužitelj treba smatrati „stavljanjem na raspolaganje” i stoga „priopćavanjem” u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29. Naime, spomenuto stavljanje na internetsku stranicu omogućava njezinim posjetiteljima da ondje pristupe navedenoj fotografiji.
- 22 Što se tiče drugog navedenog elementa, to jest stvarnog priopćavanja zaštićenog djela određenoj „javnosti”, iz sudske prakse Suda proizlazi da pojam „javnost” obuhvaća neograničen broj potencijalnih adresata te usto podrazumijeva znatan broj osoba (presude od 13. veljače 2014., Svensson i dr., C-466/12, EU:C:2014:76, t. 21. i od 14. lipnja 2017., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, t. 27. i navedena sudska praksa).
- 23 U predmetnom slučaju, pokazuje se da akt priopćavanja, kako je naveden u točki 21. ove presude, obuhvaća sve potencijalne korisnike internetske stranice na kojoj je izvršeno spomenuto stavljanje na internet, to jest neograničen i znatan broj adresata, zbog čega ga valja smatrati priopćavanjem „javnosti” u smislu prethodno navedene sudske prakse.
- 24 Nadalje, kao što to također proizlazi iz ustaljene sudske prakse, mogućnost kvalificiranja radnje kao „priopćavanja javnosti” zaštićenog djela podrazumijeva njegovo priopćavanje na poseban tehnološki način, koji se razlikuje od dotad korištenog načina, ili, ako to nije posrijedi, priopćavanje „novoj javnosti”, odnosno javnosti koju nisu uzeli u obzir nositelji autorskog prava kad su dali ovlaštenje za prvotno priopćavanje (presude od 13. veljače 2014., Svensson i dr., C-466/12, EU:C:2014:76, t. 24.; od 8. rujna 2016., GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, t. 37. i od 14. lipnja 2017., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, t. 28.).
- 25 U predmetnom slučaju nije sporno da su i prvotno priopćavanje djela na internetskoj stranici o putovanjima i kasnije njegovo priopćavanje na internetskoj stranici škole provedeni na isti tehnološki način.
- 26 Stranke u glavnom postupku i zainteresirane osobe navedene u članku 23. Statuta Suda Europske unije koje su podnijele pisana očitovanja ne slažu se, međutim, oko pitanja je li fotografija priopćena „novoj javnosti”.

- 27 Savezna zemlja Sjeverna Rajna-Vestfalija i talijanska vlada, naime, ističu, pozivajući se osobito na presudu od 13. veljače 2014., Svensson i dr. (C-466/12, EU:C:2014:76), da nema mjesta razlikovanju, s jedne strane, priopćavanja djela njegovim stavljanjem na internetsku stranicu i, s druge strane, njegova priopćavanja umetanjem na internetsku stranicu hiperpoveznice koja vodi do druge internetske stranice na kojoj je ono prvotno bilo priopćeno bez ograničenja i uz odobrenje nositelja autorskog prava. Na taj način, u okolnostima poput onih u glavnom postupku, djelo nije priopćeno novoj javnosti.
- 28 Suprotno tomu, D. Renckhoff i francuska vlada, tijekom rasprave, te Komisija, u svojim pisanim očitovanjima, istaknuli su u biti da se sudska praksa navedena u prethodnoj točki ove presude ne može primijeniti na okolnosti poput onih u glavnom postupku. Konkretno, djelo je priopćeno njegovim novim stavljanjem na internetsku stranicu različitu od one na kojoj je već priopćeno uz odobrenje nositelja autorskog prava, a ne postavljanjem hiperpoveznice pa ga se mora smatrati novim priopćavanjem javnosti, osobito s obzirom na okolnost da nakon tog novog stavljanja na raspolaganje, spomenuti nositelj više ne može izvršavati svoju ovlast nadzora nad prvotnim priopćavanjem spomenutog djela.
- 29 U tom pogledu valja podsjetiti, kao prvo, da iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi – ne dirajući time u izuzeća i ograničenja iz članka 5. Direktive 2001/29 – da svaka radnja treće osobe koja se sastoji od umnožavanja ili priopćavanja djela javnosti zahtijeva prethodnu suglasnost njegova autora i da njezin članak 3. stavak 1. daje potonjima pravo koje je preventivne prirode i koje im omogućuje da stanu između eventualnih korisnika svojeg djela i priopćavanja javnosti koje bi oni mogli izvršiti, a kako bi ga zabranili (vidjeti u tom smislu presude od 31. svibnja 2016., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, t. 30.; od 16. studenoga 2016., Soulier i Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, t. 33. i od 14. lipnja 2017., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, t. 20. i navedenu sudsku praksu).
- 30 Tom pravu preventivne prirode oduzeo bi se koristan učinak kada bi se zaključilo da stavljanje na internetsku stranicu djela koje je prethodno objavljeno na drugoj internetskoj stranici uz odobrenje nositelja autorskog prava ne čini priopćavanje novoj javnosti. Naime, spomenuto stavljanje na internetsku stranicu različitu od one na kojoj je izvršeno prvotno priopćavanje moglo bi onemogućiti ili, u najmanju ruku, znatno otežati ostvarivanje nositeljeva prava preventivne prirode da zatraži prestanak priopćavanja svojeg djela uz, prema potrebi, njegovo povlačenje sa spomenute internetske stranice na kojoj je objavljeno uz njegovo odobrenje ili uz povlačenje odobrenja prethodno danog trećoj osobi.
- 31 Kada bi se prihvatio takav zaključak, spomenuto bi djelo – čak i u slučaju da nositelj autorskog prava odluči da ga više neće priopćavati na internetskoj stranici na kojoj je prvotno bilo priopćeno uz njegovo odobrenje – i dalje bilo na raspolaganju na internetskoj stranici na kojoj je izvršeno novo stavljanje na internet. Sud je već naglasio da autor djela mora moći onemogućiti treću osobu u ostvarivanju prava iskorištavanja tog djela u digitalnom obliku koja njemu pripadaju i time joj zabraniti svaku buduću uporabu u takvom obliku, pri čemu se nije dužan prethodno podvrgnuti drugim formalnostima (vidjeti po analogiji presudu od 16. studenoga 2016., Soulier i Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, t. 51.).
- 32 Kao drugo, članak 3. stavak 3. Direktive 2001/29 posebno predviđa da se pravo priopćavanja javnosti iz stavka 1. članka 3. ne iscrpljuje jednom radnjom priopćavanja ili stavljanja na raspolaganje javnosti, u smislu te odredbe.
- 33 Smatrati da prilikom stavljanja na internetsku stranicu djela koje je uz odobrenje nositelja autorskog prava prethodno priopćeno na drugoj internetskoj stranici nije riječ o stavljanju na raspolaganje novoj javnosti bilo bi jednako uspostavljanju pravila o iscrpljenju prava na priopćavanje.

- 34 Osim što bi bilo protivno tekstu članka 3. stavka 3. Direktive 2001/29, to bi pravilo oduzelo nositelju autorskog prava mogućnost da zahtijeva odgovarajuću naknadu za korištenje svojeg djela o kojoj se govori u uvodnoj izjavi 10. te direktive, unatoč tomu što je, kako je to podsjetio Sud, specifičan cilj intelektualnog vlasništva osigurati, među ostalim, to da se zaštiti mogućnost da nositelji predmetnih prava gospodarski iskorištavaju stavljanje u promet odnosno stavljanje na raspolaganje zaštićenih djela dodjeljivanjem licencija uz odgovarajuću naknade za svako korištenje zaštićenim djelima (vidjeti u tom smislu presudu od 4. listopada 2011., *Football Association Premier League i dr.*, C-403/08 i C-429/08, EU:C:2011:631, t. 107. i 108.).
- 35 Imajući u vidu te elemente, a s obzirom na sudsku praksu navedenu u točki 24. ove presude, valja zaključiti da se stavljanje djela zaštićenog autorskim pravom na internetsku stranicu različitu od one na kojoj je ono prvotno priopćeno uz odobrenje nositelja autorskog prava mora, u okolnostima poput onih u glavnom postupku, smatrati njegovim stavljanjem na raspolaganje novoj javnosti. Naime, u takvim okolnostima, javnost koju je nositelj autorskog prava uzeo u obzir prilikom davanja ovlaštenja za priopćavanje svojeg djela na internetskoj stranici na kojoj je ono prvotno objavljeno sačinjavaju isključivo korisnici spomenute internetske stranice, a ne korisnici internetske stranice na koju je to djelo naknadno stavljeno bez odobrenja njegova nositelja ili drugi korisnici interneta.
- 36 Na objektivna razmatranja iznesena u točkama 29. do 35. ove presude ne utječe činjenica da nositelj autorskog prava u glavnom postupku nije ograničio mogućnosti korisnika interneta prilikom korištenja fotografijom. Naime, Sud je već bio u prilici podsjetiti da uživanje i izvršavanje prava predviđenog u članku 3. stavku 1. Direktive 2001/29 ne podliježe nikakvoj formalnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 16. studenoga 2016., *Soulier i Doke*, C-301/15, EU:C:2016:878, t. 50.).
- 37 Osim toga, nesporno je da je Sud već ocijenio, osobito u presudi od 13. veljače 2014., *Svensson i dr.* (C-466/12, EU:C:2014:76, t. 25. i 26.), i u rješenju od 21. listopada 2014., *BestWater International* (C-348/13, neobjavljeno, EU:C:2014:2315, t. 16.), da – kada je riječ o stavljanju na raspolaganje zaštićenih djela posredstvom aktivne poveznice koja vodi do druge internetske stranice na kojoj je izvršeno prvotno priopćavanje – ciljanu publiku spomenutog prvotnog priopćavanja čine svi potencijalni posjetitelji dotične stranice s obzirom na to da, uzimajući u obzir činjenicu da pristup djelima na toj stranici nije ničim ograničen, svi korisnici interneta mogu ondje slobodno pristupiti. Sud je tako zaključio da stavljanje na raspolaganje dotičnih djela posredstvom aktivne poveznice, poput onog u predmetima u kojima su donesene te presude, ne dovodi do priopćavanja tih djela novoj javnosti.
- 38 Međutim, ta se sudska praksa ne može primijeniti na okolnosti poput onih u glavnom postupku.
- 39 Naime, kao prvo, ta je sudska praksa razvijena u specifičnom kontekstu hiperpoveznica koje na internetu vode do zaštićenih djela prethodno priopćenih uz odobrenje nositelja autorskog prava.
- 40 Međutim, za razliku od hiperpoveznica koje, u skladu sa sudskom praksom Suda, doprinose, među ostalim, dobrom funkcioniranju interneta, omogućavajući širenje informacija na toj mreži za koju je karakteristična dostupnost njihove goleme količine (presuda od 8. rujna 2016., *GS Media*, C-160/15, EU:C:2016:644, t. 45.), stavljanje na internetsku stranicu bez odobrenja nositelja autorskog prava djela koje je uz takvo odobrenje prethodno priopćeno na drugoj internetskoj stranici ne doprinosi u istoj mjeri spomenutom cilju.
- 41 Dopuštanje takvog stavljanja na internet, bez mogućnosti da se autor pozove na prava iz članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29, značilo bi stoga zanemarivanje pravedne ravnoteže, navedene u uvodnim izjavama 3. i 31. te direktive, koju je potrebno zadržati i u digitalnom okruženju između, s jedne strane, interesa nositelja autorskog prava i srodnih prava da se zaštite njihova prava intelektualnog vlasništva, zajamčena člankom 17. stavkom 2. Povelje i, s druge strane, zaštite interesa i temeljnih prava korisnika predmeta zaštite, osobito njihove slobode izražavanja i informiranja, zajamčene člankom 11. Povelje, kao i javnog interesa.

- 42 S tim u vezi, savezna zemlja Sjeverna Rajna-Vestfalija navodi da u okolnostima poput onih u glavnom predmetu valja voditi računa, prilikom odvagivanja interesa o kojima je riječ, o pravu na obrazovanje utvrđenom u članku 14. Povelje. Konkretno, navedena savezna zemlja smatra da postupci dotične učenice predstavljaju ostvarivanje tog prava jer je fotografija, primjera radi, stavljena na prvu stranicu rada koju je ona pripremila u okviru jezične radionice. Međutim, u tom je pogledu dovoljno napomenuti da se razmatranja koja su iznesena u točki 35. ove presude, a odnose se na pojam „nove javnosti”, temelje na okolnosti da je stavljanjem na internetsku stranicu škole djelo učinjeno dostupnim svim posjetiteljima te stranice, a ne na obrazovnoj prirodi primjera koji je učenica ponudila u svojem školskom radu.
- 43 Najprije valja podsjetiti da je – kada je riječ o traženju ravnoteže između prava na obrazovanje i zaštite prava intelektualnog vlasništva – zakonodavac Unije u članku 5. stavku 3. točki (a) Direktive 2001/29 predvidio mogućnost da države članice predvide iznimke i ograničenja prava navedenih u člancima 2. i 3. te direktive ako je riječ o korištenju koje je isključivo namijenjeno davanju primjera u nastavi ili znanstvenom istraživanju, a u opsegu potrebnom za korištenje u nekomercijalne svrhe.
- 44 Kao drugo, kako je navedeno u članku 29. ove presude, prava koja su autorima zajamčena u članku 3. stavku 1. Direktive 2001/29 preventivne su prirode. Ta je priroda sačuvana kada je riječ o radnji priopćavanja koja se sastoji od umetanja na internetsku stranicu hiperpoveznice koja vodi do djela prethodno priopćenog uz odobrenje nositelja autorskog prava s obzirom na to da autor može, ako ga više ne želi priopćavati na dotičnoj internetskoj stranici, ukloniti svoje djelo s internetske stranice na kojoj je ono prvotno bilo priopćeno i poništiti sve hiperpoveznice koje do njega vode. Suprotno tomu, u okolnostima poput onih u glavnom postupku, stavljanje djela na drugu internetsku stranicu čini novo priopćavanje, neovisno o prvotnom za koje je dobiveno odobrenje. Zbog opisanog stavljanja na internet navedeno djelo može ostati dostupno na toj stranici, neovisno o prethodnom odobrenju autora i unatoč svim radnjama kojima je nositelj prava ukazao na to da više ne želi priopćavati svoje djelo na internetskoj stranici na kojoj je ono prvotno bilo priopćeno uz njegovo odobrenje.
- 45 Naposljetku, kao treće, Sud je u presudi od 13. veljače 2014., Svensson i dr. (C-466/12, EU:C:2014:76, t. 27. i 28.) – kako bi izveo zaključak da priopćavanje iz predmeta u kojem je donesena ta presuda nije učinjeno novoj javnosti – naglasio nepostojanje intervencije upravitelja stranice na kojoj je postavljena aktivna poveznica koja je omogućavala pristup predmetnim djelima na stranici na kojoj su ona prvotno bila priopćena uz odobrenje nositelja autorskog prava.
- 46 U predmetnom slučaju, iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da je korisnica djela o kojem je riječ u glavnom postupku potonje kopirala na privatni poslužitelj, nakon čega ga je stavila na internetsku stranicu različitu od one na kojoj je to djelo prvotno bilo priopćeno. Takvim postupkom odigrala je ključnu ulogu u priopćavanju tog djela javnosti koju autor nije uzeo u obzir kada je odobrio prvotno priopćavanje.
- 47 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na upućeno pitanje valja odgovoriti tako da pojam „priopćavanje javnosti” u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 treba tumačiti na način da obuhvaća stavljanje na internetsku stranicu fotografije koja je prethodno objavljena – bez ograničenja u pogledu njezina preuzimanja i uz odobrenje nositelja autorskog prava – na drugoj internetskoj stranici.

Troškovi

- 48 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

Pojam „priopćavanje javnosti” u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu treba tumačiti na način da obuhvaća stavljanje na internetsku stranicu fotografije koja je prethodno objavljena – bez ograničenja u pogledu njezina preuzimanja i uz odobrenje nositelja autorskog prava – na drugoj internetskoj stranici.

Potpisi